

Dr. M. Korun:

Mir ljudem!

Z demokratično rešitvijo vseh aktualnih vprašanj bomo prišli do notranjega miru v državi

Božič je tu in navada je ta, da si častitamo srečne božične praznike. To delajo tudi časniki in vsi taki članki izzvenevajo v želji, da bodi mir ljudem na zemlji!

To naj bo mir v dušah naših in v medsebojnem življenju, države do države, naroda do naroda, človeka do človeka.

Vse take želje gojimo tudi mi ter jih tolmačimo našim čitateljem in prijateljem. Prav posebno pa se ob tem Božiču ustavljajo naše misli ob želji, da bi v naši lepi državi in našem notranjem političnem življenju zavladal čisti mir, ki ga tako nujno potrebujemo.

Nimamo moči, da bi vplivali na politiko svetovnih velesil, ki vedre in oblače ter odločajo o vojni in miru. Tudi ne mislimo na tisti mir, ki naj bi nastal, če bi, kakor nekateri žele, prenehale vse načelne borbe, ki jih vodijo politične stranke med seboj za dosego svojih političnih ciljev.

Nasprotno, mislimo na mir, ki si ga v naši državi želimo z malimi izjemami vsi, mir, ki naj ga prinese mirno, bratsko in enakopravno sožitje Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Ta borba pretresa našo državo od njenega početka sem in se je do zadnjega časa vedno bolj poostrovala. Bili so časi, ko ni bilo videti niti dobre volje, da se ta boj konča. Toda zadnji meseci so nas navdali z utemeljenim optimizmom. Pokazale so se jasne črte možnosti, verjetnosti in gotovosti, da bo v doglednem času prenehal bratomorni boj in da ni več daleč čas, ko bo enakopravnost Slovenca, Srba in Hrvata ne le lepa beseda, temveč dejstvo.

Tako bo prišel naš narod do onega notranjega miru, ki mu bo omogočil, da se posveti reševanju vseh svojih drugih življenjsko važnih vprašanj.

Toda, da dosežemo ta naš cilj, ni dovoljna sama pobožna želja, temveč moramo poznati tudi pot, po kateri ga dosežemo.

To pa je pot političnih svoboščin, demokracije, ki nam edina daje garancijo, da bo prišla volja ljudstva do izraza in uresničenja.

Osebnostna svoboda človeka, svoboda tiska in besede, svobodne volitve bodo omogočile, da povemo Slovenci, Hrvatji in Srbi, jasno in nedvoumno, vsem in vsakomur, da hočemo konec medsebojnih razprtij in kako si zamisljamo bodoče sožitje.

Če hočemo doseči cilj, moramo hoteti tudi sredstvo, da ta cilj dosežemo.

Moti se, kdor misli, da je danes demokracija v krizi, kakor tolikokrat beremo in slišimo govoriti. Demokracija je načelo, ki ne more biti v krizi; v krizi so samo naše duše, ki še niso prebolele tegob, ki sta nam jih prinesla svetovna vojna in povojni kaos.

Ta kriza v nas je zakrivila, da nismo takoj od prvega početka spoznali, da bo le demokracija prav in pravično rešila naše notranje probleme. Sedaj se nam to spoznanje odpira. Ko bo to spoznanje zmagovalo, bo spor med Hrvatji, Srbi in Slovenci rešen, prišli bomo do notranjega miru.

Predvsem v tem smislu naj izzveni naša božična želja: Mir ljudem!

Neveseli prazniki stotisočev

Le njihovo golo pravico jim dajte, ki so si jo pošteno prislužili s trdim delom

V teh zimskih dneh, ko slavi ves katoliški svet rojstvo svojega Odrešenika in ko si vsakdo začel prebiti nekaj prazničnih trenutkov v tihi sreči pod toplim domačim krovom, v skromnem veselju, brez velikih zahtev in brez razmetavanja zemskih dobrin, ki si ga morejo pač privoščiti le redki «izvoljenci», se človeku, ki le nekoliko misli, ne hote vriva v dušo trpka misel, da bo okrog njega, tja križem naše lepe, bogate, pa vendar baš v najširših narodnih slojih tako zelo revne domovine toliko stotisočev ljudi zaman hrepenelo po domačnosti in toploti družinskega praznovanja svetih dni. Iskati ob tej uri vse vzroke, bi bilo preogromno in skoro nemogoče delo. Zato se ozmimo ob tej priliki na stotisoče onih, ki so že tolikokrat zaman prosili vsaj najskromnejšo drobtinico za svoje celoživljenjsko zvesto delo državi in narodu.

Naj nam bo dovoljeno, da spregovorimo z besedami, ki so jih izrekli pred kratkim v svojem stanovskem tisku na vso javnost

in ki doslej še niso bile nikjer in niti v maleni uslišane:

Vsi stanovi so vsaj kdaj v devetnajstih letih, kar živimo v svobodni državi, doživeli konjunkturo, da so vsaj nekaj časa živeli ne le v dobrih razmerah, temveč kar v izobilju — za državne uslužbence in upokojence pa ni bilo nikdar konjunkturi, nikdar oddiha in razbremenitve. Upokojenci, zlasti staroupokojenci, hudo trpe od vsega početka, aktivni pa komaj, komaj se prenašajo bremena, ki jih tišče k tlom. Nikoli doslej še niso bili prejemki teh trpinov tolikšni, da bi zadostovali za stanu primerno življenje, da bi bil pa mogel kdo izmed njih vsaj trohico prihraniti za starost ali izredno potrebo, o tem ni niti govora. Tudi zadnje neznačajno izboljšanje — prav za prav le delna vrnitev reduciranih prejemkov — je komaj kapljica v morje draginje, ki neprestano narašča. Tudi s tem izboljšanjem je enako, kakor z vsakim zvišanjem prejemkov državnih uslužbencev in upokojencev doslej: komaj po ne-

znanskih in dolgotrajnih borbah pride povišek, že ga je draginja prehitela in celoten položaj vseh prizadetih se ni prav nič izboljšal.

Najžalostnejše dejstvo je, da upokojencem niso vrnili niti leta 1935. odvzetih doklad. Usoda upokojencev je bila vedno združena z usodo aktivnih uradnikov, zdaj pa so jih pri povračilu skromnih dinarjev naenkrat ločili v dva tabora. Upokojenci so morali ostati dobri in zvesti patrijoti tudi brez — vrnitev odvzetih grižljajev, odtrganih že pred dvema letoma naravnost od njihovih lačnih ust.

Namesto, da bi se po razpoložljivih sredstvih enako mislilo na aktivne in upokojene državne uslužbence, kakor so se jim enako znižali prejemki, so se zdaj malenkostno zvišali prejemki le aktivnim uslužbencem. O socialnosti tega ukrepa je kar škoda izgubljati nadaljnje besede, ker upokojenci pač nimajo nikake možnosti več, da bi popravili svoje bedno materialno stanje in morajo «živeti» od svojih ne-

znatnih pokojnin. Kako si pristojni činitelji predstavljajo to «življenje», ki bi se dalo primerneje imenovati «počasno umiranje», je tudi pojem zase.

Posebno obupen pa je položaj upokojencev, ki so bili upokojeni po starem zakonu in katerih glas se že leta in leta izgublja v neizmerni puščavi nerazumevanja in katerih človeka nedostojen, nevreden položaj predstavlja neizbrisno sramotošno pego na našem narodnem telesu in na naši narodni ter državni časti.

Ob letošnjem žalostnem Božiču, ko bi bili lahko prav vsi državljani bogate Jugoslavije srečni in veseli, se spominjamo vseh stotisočev, katerih božični praznik ne bo nič manj mrk in brezupen, kakor so vsi ostali dnevi trpljenja in bede v letu, in jim želimo edino darilo, ki se jim ga lahko da:

Dajte jim golo pravico, ki so si jo prislužili, dajte jim ono, kar je njihovo in ni vaše! Nihče nima pravice odjedati kruh onemu, čigar je in ki si ga je krvavo prislužil!

Notranja in zunanja politika

Usoda malih narodov in držav je najtesneje povezana z usodo demokracije v svetu

Politika pomeni urejevanje odnosov med ljudmi, narodi in državami. Notranja politika urejuje vprašanje, kako bo živel človek s človekom, narod z narodom v mejah ene države, do čim urejuje zunanja politika delovanje, ki gre za tem, kakšni naj bodo odnosi med posameznimi državami.

Notranja politika ima v vseh državah isto svrhu, čeprav so ujem neposredni cilji, načini in vprašanja različni v raznih časovnih razdobjih in v raznih državah. Vse notranje politične in narodne borbe so osredotočene na to, kako naj se posamezni narodni in stanovski interesi zadovoljijo, kako naj se država čim bolj uredi in s kakšnim načinom vladanja ter s kakšnimi oblikami socialnega in političnega reda naj se vse to ustvari.

V zunanji politiki obstoje silne razlike pri velikih in malih državah in narodih. Dočim skušajo majhne države s svojo zunanjo politiko zagotoviti in zavarovati le svoj mir in svojo samostojnost, vodijo velike države svojo zunanjo politiko s ciljem, da obdrže in povečajo svoj politični vpliv in svoje gospodarske ter vojaške pridobitve. V tem tekmovalju velikih morajo majhni gledati, da ne bodo ogroženi ali izigrani ter morajo budno paziti, kakšno mesto bodo zavzeli v razvoju mednarodnih odnosov, da ti ne pojdejo mimo njih ali morda celo proti njim.

Tudi notranja in zunanja politika sta tesno povezani med seboj, ker se v življenju pač vse dogaja v medsebojni odvisnosti in obojestranski vzročni zvezi. Samo notranje dobro urejena država, s složnim zadovoljnim in discipliniranim narodom, more biti zanesljiv zaveznik in more imeti ugled in vpliv v mednarodnem življenju ter more v odločilnem trenutku zavzeti ono mesto, ki ji ga nalaga njena čast in njeni interesi.

V mednarodnem življenju je vse podobno vsakdanjemu življenju. Človek, čigar rodbinsko

in osebno življenje ni urejeno, temveč je polno prepira, dolgov, nemira in nereda, ta človek ne more nikdar biti zanesljiv sosed ali poslovni tovariš. V vsakem pogledu je z njim izguba. On more biti zgolj predmet izkoriščanja in izrabljanja s strani močnejšega in spretnejšega. Prav tako bo težko prizadet tudi oni, ki ne ve, kaj prav za prav hoče in ki pravočasno ne spozna, odkod mu preti večja nevarnost ter vara samega sebe s pričakovanjem nekega čudeža oziroma tuje pomoči. V mednarodni politiki niti ena država ne stori ničesar brez lastnega interesa. Te interese spoznati, jih oceniti in svoje interese koristno povezati z interesi drugih, — to je težka naloga zunanje politike. Od tega, od pravilne orientacije v zunanji politiki, je odvisen ne le uspeh, temveč pogostokrat tudi obstoj držav in narodov, zlasti v časih velikih sporov, spopadov in prevratov.

Zunanja politika mora biti predvsem in povsod previden in mrzel račun, vendar pa pri tem ne sme biti breznačelna trgovina in brezglavo lovljenje v megli. Temeljiti mora na stalnih zgodovinskih in zemljepisnih dejstvih, ki ji dajejo točno smer. Slučajna sovraštva ali nasprotstva se dajo spretno prikrievati in marsikdaj pomaga iz zadrege umetno-prijazno lice. Trajne sigurnosti in nevtralnosti mednarodno življenje ne pozna.

Na čim bolj važnem in eksponiranem zemljepisnem položaju kak narod živi in čim bližje je velesilam, ki neprestano težijo z vso brezobzirnostjo le po razširjenju svojega življenjskega področja, svoje moči, oblasti in vpliva, tem previdnejši mora biti v svoji zunanji in notranji politiki. Notranja politika je spremljiva. Največje napake, najtežje stanje in najbolestejše krivice se dajo nekako popraviti ali nadomestiti s političnimi napori in notranjimi borbami, toda napake v zunanji politiki so lahko usodne in nepopravljive.

POLITIČNI TEDEN

Finančnemu odboru narodne skupščine je bil predložen proračun za budžetno leto 1938/39. Novi proračun je za 1270 milijonov večji, kakor je bil letošnji. Iz njega izhajajo tudi zanimivi podatki. Predvsem je razvidno, kar sicer ni nič novega, da smo Jugoslavlani zelo siromašen narod, tako da znaša celotni narodni dohodek 2312 dinarjev po prebivalcu na leto ali na dan 6 dinarjev na vsakega državljan. Ta bedna številka že sama pokaže, kako nam je potrebna notranja pomiritev in rešitev notranjepolitičnega problema, da bi se lahko potem z vsemi silami lotili dela na izboljšanju gmotnega in socialnega položaja našega naroda. Ako država zdaj od tega majhnega dohodka jemlje za davke po 500 dinarjev na glavo, predstavlja to četrtino vsega našega narodnega dohodka.

Navzlic temu, ne posebno ugodnemu gospodarskemu položaju pa imamo še vedno dovolj denarja za gotove nepotrebne reči, kakor je povedal g. Voja Lazič, ki se je bavil v svoji kritiki s prevlečnimi povišicami izdatkov za stranke, s potnimi stroški senata in z upravnimi stroški narodnega predstavništva. Tudi se mu je zdelo neumestno, da se postavi v veliki dvorani skupščine kipa dveh golih žensk, katerih vsak bi stal sto tisoč dinarjev. Posebno neugodno pa je dejstvo, da se je navzlic povečanemu proračunu in pa povečanju celotnega državnega dohodka znižal dohodek kmečkega stanu za eno milijardo petnajst milijonov, a kmečki stan predstavlja 82 odstotkov našega prebivalstva, kakor je ugotovila zadnja statistika zveze kmetijskih združenj v Beogradu.

V notranjepolitični grupaciji pa opazamo vedno jasnejšo opredelitev političnih front. Stranke brez čvrste politične ideologije se v tej borbi drobijo. Ta usoda zlasti pritiska Ljotičev «Zbor», ki nikakor ne more preboleti notranjih težav, ki so se, kakor vse kaže, šele začele in ne končale z izključitvijo disidentov gg. Joniča, Gregoriča in tovarišev. Kako so ti «pokreti» ukoreninjeni med narodom, kaže dejstvo, da je na konferenco «Zbora» v Tuzli, kjer je imel poročati delegat iz Beograda, prišlo komaj deset ljudi, tako da se ni niti izplačalo sestanka držati.

Zato pa postaja demokratični blok v državi vedno čvrstejši, kakor drugače tudi pričakovati ne moremo, ako nismo ubili v človeku želje po svobodi in napravili iz njega sužnja. Znak za kompaktnost te politične grupacije so neprestani in številni shodi, ki se vrše prav v vseh pokrajinah države. Kako je pojmovanje politike pri nas in pa med Hrvatji drugačno, zlasti osvetljuje izjava novega hrvaškega primasa g. dr. Stepinca, ki je odgovoril g. dr. Mačku, naj bo prepričan, da se ne bo mešal v politične zadeve naroda in da noče nikdar biti zapreka njemu in svojem narodu, s čimer je izrazil spada v politiko in da noče s svoje prepricanje, da Cerkev ne močjo vere razpihovati razdor v narodu in pripravljati neko strankarsko akcijo.

Narod, ki krene v zunanji politiki po krivi poti, v nasprotju s svojo preteklostjo in s svojimi interesi, narod, ki v samem sebi ugasne voljo za brambo lastne države, ta narod bo prej ali slej postal pen starih ali novih zavojvalcev, katerih gospodstva in nadvlade se ne bo mogel otrestiti nikdar več niti s politično borbo, niti z drugimi napori.

Ne pozabimo, da je notranja politika odvisna od zunanje politike. Tuji vplivi in mednarodne zveze močno vplivajo na notranje politične razmere v državi. Sosedne velesile skušajo svoj politični vpliv razširiti na ta način, da v posameznih državah podpirajo razne politične pokrete in razne načine vladanja, kakor pač boljše ustrežajo njihovim ciljem. Ta metoda postaja nova oblika zavojevanja in ima skoro vedno za posledico državljansko vojno v dotični državi. Načelo mednarodne politike, da se ena država ne sme vmešavati v notranje zadeve druge države, se

ne spoštuje več. Nasprotno se danes vsepnek skuša dobiti odločujoč vpliv ali pri vladi, ali pri opoziciji, kakor pač kaže politični barometer. In tako prihajajo notranje politične spremembe v vedno večjo odvisnost od usmerjenosti zunanje politike vladajočega režima, ki stoji pod vplivom te ali one tuje velesile.

Zato je treba dobro odpreti oči in budno paziti, kaj se vse dogaja pri nas in okrog nas. Opira se nova stran svetovne politike. Dva svetova se pripravljata na najstrašnejšo borbo v vsej človeški zgodovini. Čeprav ta borba zaenkrat še ni dovela do nove svetovne krvave morije, more vendar postati usodna za življenje vseh narodov, zlasti malih. Njihova usoda je najtesneje povezana z usodo demokracije, ki v notranji politiki priznava in uresničuje socialne težnje in stremiljenja naroda, v zunanji politiki pa brani mir in enakopravnost vseh članov človeške družbe.

Uganka bližnje bodočnosti

**Pred odločitvijo o organizaciji
bodoče evropske varnosti in mira**

Odlični francoski državnik Yvon Delbos se je poslovil od Prage in Českoslovaške ter se vrnil v Pariz. Po znamenitih beograjskih manifestacijah je bil francoski zunanji minister nad prisrčnim sprejemom v Českoslovaški prestolnici res prijetno iznenaden, ker je preživljal vtis, da zna zavezniške državne presenetljivo pozdravljati poleg drugih južnjaških, temperamentnih narodov le še sorodni Balkan. Toda enako, kakor je pred nekaj leti Českoslovaška republika pozdravljala v svoji sredi takratnega francoskega zunanjega ministra Louisa Barthouja, ki je pred svojo tragično smrtjo absolviral prav tako krožno potovanje po srednji Evropi in Balkanu, je danes sprejela Barthoujevega naslednika Delbosa s svojim priložnostnim in neomajnim prijateljskim. Zvestoba za zvestobo!

Seveda ni treba še posebej naglašati, kaj Francija za Českoslovaško pomeni. Odnosaji med obema državama imajo krepko tradicijo, jasno linijo in stalno formo. Njihova podlaga je v prvi vrsti plodona kulturna skupnost obeh resničnih demokracij. Francija je bila, je in ostane za Českoslovaško neusahljiv vir bogatih duševnih inspiracij, država prave demokracije, dežela svobode, ki je — kakor je nekoč Masaryk poudaril — majhnim narodom zato tako mila, ker se nikoli ni bila pod tujim jarmom. Poznamo stvari, ki jih narodi nikdar ne smejo pozabiti. Med njimi spada globoka hvaležnost za pomoč v najodločilnejših trenutkih. In tega se zaveda tudi in predvsem Českoslovaška, Marsikje drugod pa se kaže ta nujna hvaležnost, zlasti v zadnjem času, v zelo čudni, sumljivi in nečastni luči.

Iz skupne vojne tradicije je v povojni politiki vzniknila zveza med Francijo in Českoslovaško. Skozi vse sodelovanje francoske in Českoslovaške zunanje politike na mednarodnem polju v zadnjih dvestih letih, zlasti pa v umirajočem DN, je Francija vedno našla najspodobnejše in najzvestejše sodelavce in podpornike ravno v Českoslovaških državnikih, ki so se trezno zavedali, da je Francija vodila svojo politiko v Društvu narodov tudi v interesu majhnih in srednjih evropskih narodov, vsled česar je smela s polno upravičenostjo računati na njihovo moralno pomoč. To stalno sodelovanje zunanje politike obeh držav so nasprotniki francosko-Českoslovaške vzajemnosti docela nepravilno in

krivično krstili za enostavno vazalstvo. Prisrčni odnosaji med obema demokratičnima in zavezniškima državama pač nikdar niso bili niti za las in za hip vazalski, dočim se je o nekaterih drugih evropskih državah to svoj čas s polno upravičenostjo dalo trditi. Ramo ob rami s Francijo brani Českoslovaška svojo neodvisnost, svojo suverenost in svojo integralnost, ker se pač zaveda, da je samo v ohranitvi absolutne državne neodvisnosti edino mogoča domovina Českoslovaškega naroda na vsem svetu.

Vse evropske države, bodisi, da se priključujejo demokratičnemu bloku z zagovarjanjem sistema kolektivne varnosti pod vodstvom Društva narodov, bodisi, da izpovedujejo pripadnost k fašističnemu bloku s propagiranjem le samostojnih obojestranskih pogodb v svrhu ohranitve mira, bodisi končno še one države, ki kolebajo med obema navedenima sistemoma in si pomagajo trenutno po eni ali drugi metodi iz nevarnosti in zadrege, prav vse države in vsi narodi Evrope občutijo danes neobhodno potrebo po ohranitvi mira. Nedvomno pa je mir, zavarovan kolektivno, mnogo bolj čvrst in siguren, kakor vsak drug mir.

V zadnjem času se je Anglija odločila, da ugotovi, koliko prave in odločne volje za mir je v gostobesednih izjavah raznih državnikov. To realno politično interesiranje je bilo povod za zadnjih potovanj angleških državnikov, nedavne francosko-angleške konference v Londonu in pravkar končanega političnega krožnega potovanja Yvona Delbosa po državah srednje Evrope in deloma tudi Balkana.

O rezultatih Delbosovega potovanja imamo zaenkrat pred seboj zgolj uradne komunikacije in vesti iz posameznih prestolnic držav, ki jih je francoski zunanji minister ob tej priliki obiskal. Ti komunikacije dosledno ugotavljajo popolno harmonijo nazorov francoskega državnika z nazori državnikov dotičnih držav. Toda pravi rezultat tega mirotvornega potovanja se bo dal ugotoviti šele čez gotov čas, verjetno že v bližnji bodočnosti; zlasti velja to glede odgovora na vprašanje, kateri znani sistem je najpraktičnejši in najboljši za ohranitev evropskega ter s tem tudi svetovnega miru. Pri gledanju na ta razvoj dogodkov pa je eno dejstvo povsem gotovo: Delbosov obisk v Pragi kot na zadnji postaji njegovega potovanja je po vsem

svojem poteku ponovno podčrtal silno tesno politično skupnost in povezanost Českoslovaške s Francijo, za katero obe demokratični državi marsikatera druga evropska država, ki se nagiba iz nerazumljivih razlogov k bloku

Res prisrčni Delbosov sprejem na praških ulicah, na

V. Vlahovič, Ljubljana:

Preživelost centralizma

Na politični pozornici sta od prvega početka Jugoslavije pa vse do danes igrali pri nas v Sloveniji glavno vlogo bivša demokratska stranka (sedanja JNS) in bivša SLS (sedanja JRZ). Prva kot druga, odnosno obedve, sta v bivši avstro-ogrski monarhiji bojevali boj za dvig in samobitnost slovenstva. Vsaka pač po svojih načelih. To je bil njun smoter in namen. Tako se pač danes govori o preteklosti teh narodnostnih bojov. Po razsulu Avstrije smo Slovenci v tem pogledu dobili mnogo ugodnejši teren, da bi bili lahko legitimni predstavniki Slovencev dosegli vse ono, po čemur je narod hrepenel že preko stoletja. Toda, na žalost, se je že v prvi fazi razvoja mlade države Jugoslavije pokazalo, da se ni naredilo v tej smeri prav ničesar. Vsi poklicani so imeli samo ambicije za osebno uveljavljanje, dočim so se vsa aktualna vprašanja narode osamosvojitve in s tem združenega samostojnega, naprednega narodnega gospodarstva pustila ob strani kot vprašanja sekundarnega značaja.

Da je pri takem postopanju to najvitalnejše slovensko vprašanje izgubilo na svoji aktualnosti, je razumljivo. Po vsem tem se je pričelo pravo tekmovanje med omenjenima političnima strankama za popolnejše udeljanje centralizmu. To nesmiselno vrinjanje je naposled ustvarilo pri centralističnih oblastnikih tako mišljenje in, kot zadnje čase izgleda, celo prepričanje, v čemur nas potrjujejo zlasti poteze notranjega urejevanja države, kakor da se Slovenci leta 1918. kot polnopriznan narod nismo zedinili z brati Hrvati in Srbi, temveč da smo bili od njih zavojevani.

Ni treba mnogo razmišljati o zadnjem, temveč zadostuje že to, da se le nekoliko poglabimo

grobu predsednika-Osvoboditelja v Lanyh, na praškem gradu in pri ostalih Masarykovih sodelavcih, je zapustil v Delbosu samem neomajno prepričanje o nedeljenih simpatijah in zvestobi vsega Českoslovaškega naroda in njegove vlade napram Franciji. In to pomeni danes zelo mnogo!

v aktualne probleme javnih del v Sloveniji, ki se že leta in leta ne ganejo z mrtve točke (nujna potreba graditve nove bolnišnice, kolodvora, cest, zveze z morjem itd., itd.), pa pridemo takoj do zaključka, zakaj se ne morejo ti nujni problemi Slovenije rešiti.

Hrvati so bili v tem oziru bolj odločni in so podčrtali svoje stališče že kmalu po zedinjenju. Zaradi te njihove zahteve, ki pa je izvirala zgolj iz interesov po okrepi tv narodnega gospodarstva in konsolidaciji države, so centralistični mogotci s pomočjo svojih udinjancev pobornike tako imenovanega hrvaškega vprašanja (oba pokojna Radića, dr. Mačka) kratkoma pretvorili v separatistične protidrjavne elemente in celo anarhiste.

Toda čas jih je prehitel v tem njihovem delu, preden so dosegli svoj končni cilj; danes že prihaja ona doba, ko se ne dasta usoda in bodočnost države več odločati za kulisami.

Iz opisanega nesmotrnega in nezdravega političnega ozračja v državi se je porodila med narodom trdna zvest, ki je odvrgla ljudstvo od konservativnega mišljenja, da ima samo gotov del tako imenovanih »integralnih« politikov pravico do vodstva naroda.

Odrzgal se je narod od različnih »vodij« predvsem iz razloga, ker je spoznal, da nova doba zahteva njegovo osvobojenje prav od vseh preživetih in okostenelih življenjskih oblik ter spon in da hoče, da poveri v bodoče vodstvo državne politike edino in izključno le takim ljudem, v katere ima neomejeno zupanje. Ti, od naroda svobodno izbrani ljudje pa imajo istočasno sveto dolžnost, da to narodovo zaupanje vase v polni meri in z dejanji, koristnimi le narodovi in državni skupnosti, opravičijo.

Domači pomenki

Za boljše žoljenje

Zadnji »Trgovski list« ugotavlja v svojem uvodniku, da naši ljudje slabo živé in navaja celo vrsto vzrokov za to. Med glavnimi vzroki vidi tudi razne nabavljalne in konzumne zadruge ter njihove privilegije, ki jih uživajo s strani državne uprave in končuje svoja izvajanja z naslednjim: »Naj država omogoči vsem ljudem zaslužek, naj skrbi, da bo ta zaslužek zadosten, pa je vprašanje potrošnje kar samo od sebe rešeno. Že celo napačno pa je podpirati potrošnjo na ta način, da se s tem drugim ubijajo eksistence. Naši ljudje živé slabo in prva naloga vseh je skrb, da bodo živeli boljše. Zato je treba podpirati vsakogar, ki dela direktno ali indirektno za večjo zaposlitev, zato je treba upoštevati tudi vse predloge, vse nasvete, vse kritike in vse načrte, ki bi mogli pripomoči k povečanju proizvodnje in s tem tudi ljudskega blagostanja. Naj nam ne bo beseda o bogati Jugoslaviji le fraza, temveč delajmo, da bo bogata Jugoslavija resnica! Pogoji za to so nam dani v zadostni meri.«

Selitev industrije

Iz časopisnih poročil posnemamo, da nameravajo že prihodno pomlad prenesti »Zedinjene« tvornice stekla večji del svoje produkcije stekla iz Hrastnika, Straže in Sv. Križa, torej iz vseh treh svojih slovenskih tovarn, v Zemun, kjer je dru-

žba že kupila potrebna zemljišča. Vzrok te preselitve, ki bo katastrofalno zadela naše delavstvo, kakor tudi občinske in banovinske finance, predvsem pa vse trgovce in obrtnike v tem okraju, leži v preveliki davčni obremenitvi.

O zadnjih občinskih volitvah

O „boljših“ časih

»Slovenec« piše o svojem mučnem pričakovanju nečesa, česar ni bilo, ni in ne bo, pa pravi med drugim: »Če se zamislimo v današnje nastrojeenje ljudske duše, bi mogli reči, da ima bolj malo primesi onega vedrega optimizma, s katerim so bili tako hodato obdarjeni naši predniki. Ljudje ne verujejo več tako hitro v „boljše“ čase. — To je pa res. I...«

O upravi

»Slovenec« dne 17. decembra: »Toda mi se z na daleč premerjeno upravo ne moremo pohvaliti. Videti je, da greo vsa velikanska sredstva »za režijo«, za to, da se vzdr-

žujemo na mestu. Napredek ni v razmerju z žrtvami. Saj nas veseli, da je država tako založena z denarjem in da vodstvo države to tudi pove, še bolj nas bo pa veselilo (nas in narod tudi, op. ur.), če bomo prihodnje leto mogli ljudstvu pokazati trajne naprave in reči: »Vidite, tu je ta milijarda, tu so ti milijoni...« — Saj bi morda gospodje iz vodstva JRZ tudi danes lahko pokazali, kje so milijarde in milijoni, samo bi bila težava s kazanjem »trajnih« ali stabilnih naprav, tem več pa je na razpolago »silno mobilnih« kratkotrajnih objektov«, ki danes še so, jutri bodo pa že Bog ve kje...«

Naprej — nazaj

Stalinovske volitve

Velikanski uspehi

Ni nesreča

V JRZ tedniku beremo naslednje zanimive vrstice: »Ponovno smo bili že povedali, da ni več strank v narodu še nobena nesreča, ker je to le pojav demokracije političnega življenja, zato tisti, ki javkajo nad »narodovo neslogo« kratko in malo političnega življenja ne razumejo. Ta narodna nesloga je celo potrebna, kajti naša politična zgodovina nas uči, da smo bili tedaj najbolj na tleh, ko smo bili »sloznj...«

Sivar ljudstva samega in njegove politične zrelosti je, koliko strank si osnuje in prav nikogar drugega, kajti nihče na svetu... nima pravice v tem pogledu ljudstvu kaj komandirati. Zato smatramo ukrep diktature, ki je razpustila leta 1929. vse politične stranke, za nasilstvo in prav tako nepravilen je sedaj veljavni zakon... ki ljudstvu prepisuje, kdaj in kako in kakšne politične stranke si sme ustanavljati. Ta zakon bi moral čim prej izginiti in dovoljena bi morala biti ljudstvu v tem pogledu svoboda. — Strinjamo se s to zahtev in jo razširjamo še v toliko, da tudi še nekoliko širša svoboda ne bi ljudstvu škodovala.

O tisku, cerkvi in politiki

Slovenski katoliški, obenem pa 100% tudi politični JRZ tisk poroča: »V Nemčiji državne oblasti cerkveni tisk plenijo, čeprav se s političnimi vprašanji ne peča.« — Nekje drugje v Evropi pa nasprotno plenijo politični tisk, kjer se s cerkvenimi vprašanji noče pečati, pač pa le z občenarodnimi...«

Fantje se zbirajo

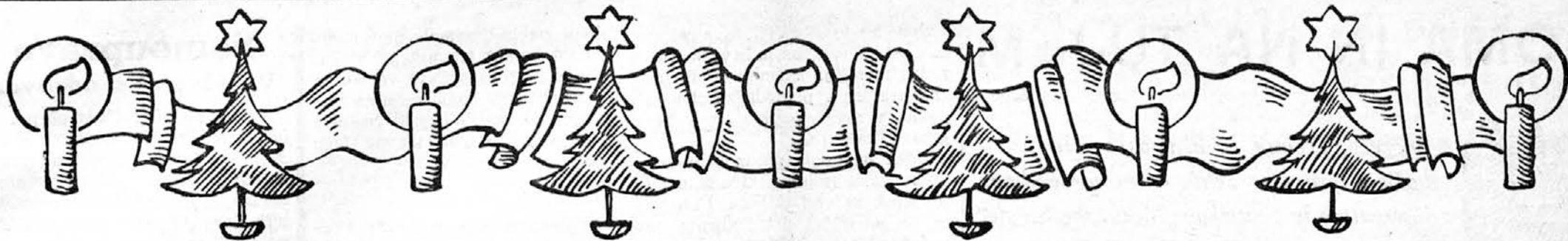
Zdaj Srbi vsaj vedo

V »Domoljubu« dne 15. decembra 1937 beremo senzacionalno zgodovinsko razkritje: »Zibelka srbstva v taboru JRZ! — To hodo gospodom iz Kopitarjeve ulice neizmerno hvaležni bratje Srbi, ki so imeli dostojno svojem postanku docela drugačne, zgrešene pojme. Ali bodo debelo gledali srbski kmetje, ko bodo izvedeli, da je JRZ že tako staroslavna in da je v njej zibelka srbstva...«

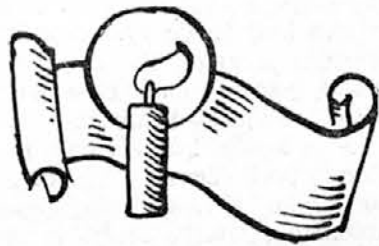
Kako je pri sosedih?

Kdo je komunist?

Kdor pri nas kaj glasno misli o Sovjetski Rusiji, se proglasi za komunist in se takoj seznanj z dolečbami in posledicami zakona o zaščiti države. Listi poročajo, da sta predsednik CSR g. dr. Edv. Beneš in predsednik republike Turčije g. Kemal Ataturk poslala pozdravno brzojavko predsedniku SSSR Kalininu za sovjetski narodni praznik 7. novembra...«

Odmev v sveti noči!

Prav sredi te bajne, skrivnostne noči,
ko Njega vse čaka v molitvi, brez spanja,
se v jaslicah detece božje rodi
in angelski zbor nam veselo oznanja:

«Ljubezni se večne odprl je vir,
za to bodi slava Bogu na višavah!
Med narodi pa naj zavlada že mir,
ki res je potreben v teh silnih težavah.

Sin božji v ljubezni prihaja med vas,
da grehe odzame; zato Ga častite!
Ljudje pa v prihodnje vsak sleherni čas
v svobodi, enakosti, bratstvu živite!»

Da bi uresničil se angelski spev,
to višek bi bil naše zemeljske sreče. —
Čuj! V noči presveti k nam plava odmev
strahotne kitajske in španske nesreče...

V božični noči

Ko se je stemnilo, je začelo snežiti, polagoma, umerjeno, kakor da bi sneg ne hotel motiti svečane tišine.

Popotnik je stopal preko poljane proti vasi. Čudno so mu gorela lica; včasih se je zasmeljal. Revna je bila njegova obleka, raztrgana, na ramah je nosil oprtnik, čevlji so puščali kopitaste sledove v mehkem snegu, ki je že posul zemljo s tenko plastjo belega prahu.

Popotnikova lica so bila razorana, izžeta, truden je bil njegov korak, star in negotov.

Doma so čakali očeta Marka trije otroci in žena, in v duhu so ga videli vsega lepega, s srečnim smehljajem na ustnicah in z darovi v rokah.

Popotnik Marko se je zamislil v dom, na deco in ženo, in mehko mu je postalo pri srcu. Pozabil je bedo, stopal malomarno proti cilju in sanjal lepe sanje...

Prišel je v vas. Vsako okno je bilo razsvetljeno, in skozi katerokoli je pogledal, povsod je videl v sobi jaslice in marsikje tudi božično drevesce. V božjo čast in slavo prižgane lučke so lile po temačnih prostorih čudovito svetlobo.

Dospel je do hiše na koncu vasi, nizke, s slamo krite. Tudi tukaj so bila okna svetla in nehote je prislunil ter pogledal v sobo. Pred jaslicami v kotu je brlela skromna večna lučica in prazna miza je govorila, da tukaj ne bo božičnih darov. Pod jaslicami je klečala v globoki molitvi žena Mica, ob njej pa se je stiskalo troje neboljčkov kakor troje premrlih, drobnih ptičic...

«Jezus presladki, ki si se danes rodil...» je drhtelo iz materinih ust in glava se je sklanjala vedno nižje.

Prekinila jo je mala Jerica: «Mati, kdaj pa pridejo oče domov?»

Nič ni odgovorila mati in je, kakor brez misli, nadaljevala: «... in vidiš nas vse, uboge sirote, usmili se nas in vrni nam očeta iz slavonskih gozdov!»...

Zajokala je: «Oh, da se mu le ni kaj zgodilo! Nič ni pisal, prišel pa tudi ni!» Otroci so zajokali z materjo in ilhteč ponavljali:

«... vrni nam očeta iz slavonskih gozdov!...»

Takrat je potrkalo na vrata. Vsi so se zdrznili in se ozrli proti njim, v plašni misli: kdo neki trka zdej, ob tej uri in ta večer.

Mati je stopila k vratom: «Kdo je?»

«Mica, odpri! Jaz sem, Marko!»

«Oče so prišli, otroci!», je veselo vzkliknila mati in naglo odrinila zapah.

Kako čudno živo je postalo v mali, ubogi hiši! Koliko veselja je prinesel božični večer! Vsi so se oklepali očeta. Matj mu je padla okrog vratu. Sinček Cene mu je plezal po hrbtu in otipaval nahrbtnik, Jerica in Janezek sta ga vlekla za rokave.

«Hvala Bogu, da si prišel, Marko!», se je med jokom smejala Mica in božala možu lase.

«Oče, ste mi prinesli medenega konjička?»

«In meni vlak?»

«In meni punčko?»

Vseh se je nežno otepel trudni Marko:

«Počakajte, otroci, vsega dobite!»

Razprtal je oprtnik, sedel za mizo in začel dajati darove: materi nove čevlje, črne in svetle, Janezku medenega konjička in svetel nožiček, Cenetu vlak in Jerici punčko.

Strme so gledali darove in se veselili.

Mehko so zapeli božično pesem, da je v sobi zadonelo, in zdelo se je, kakor da so stene oživele, začudeno pogledale v kot k jaslicam, se nasmehnile in dahmile toploto iz sebe, da je postalo naenkrat čudovito prijetno v tej mali izbi.

Mati je pripravila večerjo. Veselo sta se razgovarjala z možem, otroci se pa niso mogli nagledati darov.

«Oče, pogledjte, kako drevi moj vlak, prav tako, kakor tisti veliki, pravi za vasjo», je dejal važno Cene.

«Seveda, saj je prav takšen», je potrdil oče.

In vsi so posedli po tleh, navijali vlak, da je drevil po vegastih tleh od stene do stene. Še Jerica in Janezek sta pozabila na svoje igrače in se čudila:

«Oj, — oj, —!» so vzklikali vsi, kadar se je vlak zadrevil mimo njih v nasprotni kot.

«Oj, oj...!», je zaklical nekdo v bližini s polnim glasom, da se je Marko prebudil iz lepih sanj.

«Saj niso resnične te neumne sanje!», se je jezil Marko, ko se je gledal pod oknom, vsega majhnega, neznatnega, ubogega.

A vendar mu je bilo žal teh lepih sanj in zaželel si je, da ne bi nikoli minile. Kako rad bi jih večno, večno sanjal...

Pospesil je korake in čez uro je stopil v domačo izbo prav tako, kakor je prej sanjal pod oknom v sosednji vasi.

Mati je klečala pod jaslicami in molila:

«Vrni nam očeta iz slavonskih gozdov!»

Prav, kakor v sanjah. Ko pa je stopil čez prag in so vsi zagledali njegovo razorano čelo in njegove trudne oči, ga niso vprašali: «Oče, ste prinesli vlak?» — «In meni punčko?» — «In meni konjička?», ampak so ga burno, hrepeneče objeli, in se ga tesno, ljubeče oklenili, kakor da ga nočejo dati nikdar več od sebe:

«Da ste le prišli, oče!»
«Da si le zopet pri nas, moj Marko!»

Pokleknilo so in desetero živih oči se je zagledalo tja gori v kot, kjer je v skromnem hlevčku, na slami v bednih jaslicah, ležal Gospod, ki jim je z vrnitvijo očeta pod ta borni krov ustvaril najlepši svetli večer v življenju.

«O, Kristus, ki si se danes rodil, zahvaljen od srca...»

In objeli so se, vsi srečni in blaženi; poljubili so se in vsa teža je legla iz src ter utonila neznano kje v prelepi sveti noči...

(C. D.)

Božične želje

Ne vem, ali verjamete v to, toda mene so še kot otroka naučili te božične čarovnije: Na dan svete Lucije se napiše na dvanajst koščkov papirja dvanajst božičnih želja, nato pa se papirčki zvijejo in se vsak dan po eden vrže v peč. Na sam Božič ostane od vseh dvanajstih papirčkov le še en sam; tega razvijemo in vidimo, katera želja nam je ostala neizpolnjena. Ta želja se bo edina pozneje izpolnila.

Tako so me učili starši in kot otrok sem svojih dvanajst božičnih želja vedno pisal in jih vestno metal v peč. In morem vam zaupati le toliko, da se mi je ona želja, ki mi je na Božič ostala, res vedno izpolnila. Res pa je tudi to, da sem bil takrat še silno bedast in sem si želel vedno le kake neumnosti, na primer: škatlo svinčenih vojakov, počitnice ob morju, novo obleko in podobno. Vse same take reči, ki bi jih itak moral dobiti. In pozneje? No, pozneje sem na to pazabil. Toda zdaj so napočili taki časi, da sem se zopet spomnil srečne mladosti, prelepih običajev in napisal sem na praznik svete Lucije zopet dvanajst želja. Če želite, vam jih povsem odkrito zaupam in naštejtem. Izvolite:

1. Da dobim službo.
2. Da se popravi značaj moje žene.
3. Da se poceni vino.
4. Da se izkaže, da so moji upniki zgolj plod moje fantazije.

5. Da se vsaj v prihodnjih tridesetih letih ne postaram niti za en dan. (Kakor vidite, sem vpletel med svoje želje tudi favstovske probleme.)

6. Da moja tašča definitivno pozabi moj naslov.

7. Da bom zdrav.

8. Da se v družbi vsakomur dopadem.

9. Da se vsaka družba meni dopade.

10. Da mi nikdar ne bo dolgčas.

11. Da postanem slaven.

12. Da bom nenavadno bogat.

Morda se vam zdi, da je program mojih želja nekoliko čudaški ali nelogičen, toda iskreno vam moram zaupati, da meni v resnici ni niti najmanj za to, da bi — recimo — postal slaven. Niti pred, niti po smrti. Prav tako mi je vseeno, če se komu dopadem ali ne. Kratko povedano: izpolnjenje skoro vseh mojih želja mi je povsem brezpomembno, izvzemši eno samo, in sicer zadnjo. Ker, če bom bogat, nikaar se ne bojte, da bi se dolgočasil tudi eno samo minuto, pa tudi značaj moje žene bi me v tem primeru kaj malo motil, prav toliko, kolikor moji upniki. In mladost? Pa zdravje? To je vendar prvo, bo rekel marsikdo. To le prepustite meni. Naj le imam poln žep denarja, pa bom za vse ostalo že sam poskrbel. Bodite prepričani, da se bom potem tudi vsakomur dopadel, da bom slaven in da bo za mene vsako vino dovolj

poceni; upniki bodo zame za vedno izginili s sveta in vsa dekleta me bodo pričevala, da sem mlad, čeprav bom imel takrat tudi že sto let.

Enajst želja je bilo napisanih torej le zato, da se izpolni število dvanajst; važna je bila seveda le dvanajsta želja. In zdaj je nastalo vprašanje, kako urediti zadevščino, da ostane prav dvanajsta želja do Božiča nesežgana.

Mogel bi postopati tudi tako, da bi na vseh dvanajst listkov napisal isto željo; toda to bi bilo bolj podobno slepariji, kakor preroštvu, ki se mora izpolniti. Da bi pa zopet prepuštil odločitev zgolj bedastemu slučajju, mi enako ni šlo v glavo. Zato sem takrat, ko sem zavijal svojo dvanajsto željo, zamižal, krepko stisnil papirček v pesti, tipaje vzel svinčnik med prste in potegnil z njim debelo črto po listku. Nato sem premešal vse želje in skrivaj užival v tem, kako se mi je vsak hip med dvanajstim papirčki pokazal en sam z debelo svinčnikovo potezo.

Ko sem pa hotel prvo željo vreči v peč, se je pokazala tudi prva neprijetnost. Peč je sicer bila tukaj, toda ognja ni bilo. Razjezila me je taka nemarnost in poklical sem svojo ženo na odgovor:

«Zakaj v peči ne gori?!»

Ona me je ošinila z mrkim pogledom in dvignila roki v znak kakor svetopisemski prerok:

«In ti še vprašaš? Ti to še vprašaš?!»

Zares, takoj mi je bilo žal, da sem jo to vprašal. Odvihrala je iz

sobe in dolgo sem jo še slišal iz kuhinje, kako je kričala: «In on se še drzne to vprašati?!»

«No,» sem pomislil, «s poboljšanjem značaja moje žene že ne bo kruha!»

Peč v sobi je ostala ves dan hladna, vendar sem oprezoval po stanovanju toliko časa, da sem ujel pripraven trenutek, ko žene ni bilo v kuhinji, in vrgel prvo željo v štedilnik, na katerem se je kuhala večerja. Vsaj žena je pozneje trdila, da je to večerja. Gledal sem, kako papirček gori in se veselil:

«Morda zdajle z njim gore tudi moji upniki!»

Tako sem delal vsak večer in dobro pazil, da ne bi vrgel na ogenj papirčka, zaznamovanega s svinčnikom. In naposled mi je za Božič res ostal prav ta listek na dnu praznega predala, v katerega sem skrtil svoje želje. Kako silno mi je odleglo ob tej zavesti in kako vesel sem odšel tisto jutro na sprehod. Ponosno, z viška sem se oziral na ljudi na cesti in si mislil:

«Jaz sem bogataš. Nenavadno bogat sem. To se pravi, postal bom bogat. Zdej res ni nobenega dvoma več, da bom postal silno, neverjetno bogat.»

Opoldne sem se vrnil domov, ves razburjen sem spravil kosilo pod streho in takoj po jedi krenil v sobo, da svečano odprem in razvijem zadnjo dvanajstih želja, da se zagledam v usodni papirček, na katerem je napisana, ker bi bila sicer čarovnija brez haska in ko-

risti. Ko sem ga odprl, je bil predal — prazen!

Postalo mi je vroče in pot me je obilil. Poklical sem ženo:

«Kje je papirček, ki je ležal zvit v tem-le predalu?!»

Ledenomrzlo je zmignila z rameni:

«Kje neki je? Ga ni več! Davi sem pospravljala tvojo mizo, pa sem tudi to smet vrgla v peč.»

«Ah, tako!», sem planil nadnjo. «Na ta način in poleg tebe seveda povsem naravno nikdar ne morem postati bogat!»

Nastal je krik in kreg, pravi sodnji dan. Žena je kričala, kričal sem tudi jaz, pozneje je prišla še tašča, ki je kričala za troje; in tako smo rjovelji drug preko drugega vse dotlej, dokler nas niso polnočni zvonovi opomnili na «mir in veselje» in na «ljudi, ki so dobre volje».

In zdaj je položaj takle:

Službe nimam, niti nimam izgledov nanjo; značaj moje žene je postal še slabši, kakor je bil prej; za vinske cene niti ne sprašujem, ker me moji upniki dan za dnem redno opozarjajo na svoj obstoj in bližino; tašča nam zahaja demonstrativno vsak dan v hišo, pri čemer se čutim popolnoma polomljenega, bolnega in postaranega najmanj za trideset let; vsaka družba mi je odvratna in se tako po vse dni dolgočasim doma; od vseh mojih želja je ostalo neizpolnjeno le to, ali nisem morda postal slaven? Toda, čeprav nisem, proslavil sem se vendarle. In to prav gotovo! (—r—č)

DOMA IN NA TUJEM

Vesele, srečne in blagoslovljene božične praznike želita vsem naročnikom, inserentom in čitateljem „Slovenske besede“
Uredništvo in Uprava

Za naše otroke!

Med neštetimi socialnimi vprašanji, s katerimi imajo dolžnost baviti se izbrani predstavniki človeške družbe, spada tako pri nas, kakor tudi povsod po ostalem svetu, v prvo vrsto vprašanje naših otrok. Predvsem gre tukaj za one otroke, ki so brez staršev, ozlogroma, ki jih imajo, pa jim ti iz kateregakoli vzroka ne morejo nuditi niti v materialnem, niti v moralnem pogledu vsega onega, kar zdrav in normalen otrok potrebuje, da se pravilno vzgoji in pripravi za življenje tako, da bo postal pozitiven član človeške skupnosti in ne ravno nasprotno.

V ta namen so bila po vseh kulturnih državah ustanovljena množična društva, ki so si naredla skrb in dolžnost, da skrbijo po vseh svojih močeh za neobogljene in največkrat samemu sebi in čisti prepusteni človeški naraščaji. To se jim več ali manj tudi posreči. Ta humana društva so se zedinila v naši državi v Jugoslovanski uniji za zaščito otrok v Beogradu, ta unija pa je v članjena zopet v mednarodni uniji, ki ima svoj sedež v Ženevi. Častna predsednica naše unije je Nj. Vel. kraljica Marija.

Dne 11. decembra t. l. je imela Jugoslovanska unija za zaščito otrok svoj glavni občni zbor v Beogradu, ki je prav lepo uspel v navzočnosti častne predsednice Nj. Vel. kraljice Marije, ki je ob tej

priliki naslovila na vso jugoslovansko javnost naslednji apel, ki naj bi res segel slehernemu zavедnemu državljanu v srce:

«Delajmo za jugoslovansko dečo!»

Naši otroci so nam največja skrb, naš najdragocenejši ponos in roznata nada naše svetle bodočnosti.

Skrb za življenje, zdravje in vzgojo otrok ni le najsvetejša dolžnost mater in družinskih domov, temveč tudi prva in najvažnejša naloga vseh humanitarnih društev, občin, mest in seveda tudi države same.

Moč vsakega naroda se meri po moralnem in fizičnem zdravju otrok, njegova sposobnost pa po dobro organiziranem otroškem varstvu.

Če hočemo, da se oddolžimo svojemu junaškemu narodu in če hočemo, da posvetimo vso svojo stalno, priskrbo in toplo ljubezen res naši jugoslovanski deci, tedaj:

Ne sme ostati niti en jugoslovanski otrok nepreskrbljen in nezadržan; vsi naši otroci naj veselo živijo in napredujejo in njihova otroška pesem sreče naj se razlega po vseh krajih naše divne Jugoslavije.

Marija.

Dolžnost nas vseh je, da sledimo klicu kraljice, matere našega kralja Petra II., naših kraljevičev in vse naše mladine!

Masaryku, prvemu predsedniku bratske češkoslovaške republike, nameravajo v Ljubljani postaviti spomenik v znak bratske hvaležnosti do velikega prijatelja našega naroda in v počastitev enega največjih duhov današnje dobe. Ustanovil se je že poseben odbor, ki zbira sredstva v ta namen. V tem odboru sodelujejo najodličnejši predstavniki našega javnega, kulturnega in umetniškega življenja.

Legija koroških borcov namerava s sodelovanjem Zveze Maistrovskih borcov, Združenja vojnih prostovoljcev-borcov za osvoboditev severnih krajev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu in nekaterih odličnih osebnosti ob 20letnici zasedbe Celovca in Gospe Svete izdati s slikami opremljeno spominsko knjigo o bojih na severni meji od Podkloštra do madžarske meje. Da ne bi bila snov nezadostno obdelana, je pač potrebno zbrati čim več podatkov, doživljajev in spominov na to razgibano dobo naše zgodovine. Zato vabimo vse, ki so se borili ali kakorkoli delovali za Koroško, Štajersko, Prekmurje ali Medjimurje, da opišejo svoje delo, boje in doživljanje. Prav tako, kakor daljši, so dobrodošli tudi krajši sestavki. Zrtvujte v ta namen le nekaj zimskih večerov. Ni vse malenkost, kar morda smatrate za malenkost! Ali ni ohranitev spomina na ta prizadevanja bodočim rodovom naša narodna dolžnost? Ali naj zanamci brez potrebe motre tudi to dobo skozi motna očala našega nasprotnika? Ker bo zahtevalo to urejanje mnogo časa, prosimo, da se tega prepotrebne dela lotite čimprej! Natančnejša pojasnila daje glavni odbor Legije koroških borcov v Ljubljani, Pred škofijo št. 18, kamor izvolite poslati tudi svoj prispevek.

Radio-razstava na Beograjskem vefesejmu se bo vršila od 23. januarja do 1. februarja 1938.

Na otoku Visu so pri lomljenju kock za tlakovanje dalmatinskih cest naleteli na bogato žilo bakrene rude. Vrednost tega bakrenega nahajališča je tem večja, ker leži bakrena žila komaj nekaj sto metrov od pristanišča v Komizi.

Uredbo o sanitetskem fondu izdeluje ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje in jo namerava uzakoniti že s finančnim zakonom k proračunu za leto 1938-39. Po tej uredbi bo ministristvo pooblaščen, da sme pri Državnih hipotekarni banki najeti posojilo v višini sto milijonov dinarjev.

Oprostitev. Banjaluški mestni župan Hamdija Afgan je tožil bivšega narodnega poslanca Čedo Kokanovića zaradi žalitev, ki da mu jih je ta prizadejal na nekem shodu Družene opozicije. Sodišče je Kokanovića popolnoma oprostilo.

Sične poplave so nastopile v porečju Save v Slavoniji, Bosne, Une in v vsej Bosni ter Hercegovini. Pod vodo je že nad 50 vasi in trgov. Škoda je neprecenljiva. Prebivalstvo pa beži v paničnem strahu v višje ležeče kraje. Vse vode še vedno naraščajo. Tudi na Jadranu vladajo strašne vremenske nepravilnosti. Vlaki med Beogradom in Zagrebom obratujejo samo preko Novske.

Člani zagrebskega «Merkurja» zahtevajo, da se v Zagrebu čimprej ustanovi samostojen Pokojninski zavod za nameščence.

Prvi tečaj politične šole za mladeniče JRZ v Beogradu je bil te dni svečano zaključen. Tej svečanosti zaključitvi sta prisostvovala predsednika stranke dr. Stojadinović in dr. Korošec, dočim tretjega predsednika dr. Spaha ni bilo. O učnih uspehih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, med narodom pa se govori marsikaj...

V zvezi z jugoslovansko-italijanskim kulturnim sodelovanjem

objavljajo londonske «Times» vest, da bosta slovenska in hrvaška narodna manjšina v Italiji dobili razne pravice v pogledu zasebnega pouka v svojih jezikih ter v pogledu literature.

Edini naš vojvoda iz svetovne vojne Peter Bojović, ki je še ostal od štirih vojvod (Mišića, Putnika in Stepanovića) pri življenju, je sedaj v Beogradu nevarno obolel in zdravniki zaradi njegove visoke starosti ne upajo na okrevanje.

Na dan obletnice sklenitve jugoslovansko-bolgarskega prijateljskega pakta dne 24. jan. 1938 bo predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović obiskal Sofijo in tako vrnil lanski obisk bolgarskemu ministrskemu predsedniku Kioseivanovu.

Prometno ministristvo je sklenilo, da bo zvišalo mezde železniškim delavcem za približno deset odstotkov.

Slavna operna pevka, znanka z ljubljanskega opernega odra, ga. Zinka Kunčeva-Vilfanova, ki je v tekoči sezoni angažirana kot stalna članica newyorške Metropolitan-opere, je doživela s svojim prvim nastopom v «Trubadurju» sijajen uspeh. Občinstvo, pa tudi vsi člani orkestra, so ji ploskali stoje. Tamkajšnji jugoslovanski konzulat ji je istega večera pridelal slavnostni banket v čast. Mnogi newyorški listi so objavili umetnično sliko obenem z izrednimi, senzacionalnimi kritikami.

Enakopravnost. — Zbornica za trgovino in industrijo v Splitu je poslala poštenu ministru brzogovorni protest proti zahtevi Trgovsko-industrijske zbornice v Skoplju, da naj se Splitu namenjena avtomatična telefonska centrala montira v Skoplju.

Bolezen in beda... V ambulatorijih sarajevskega OUZD so te dni zabeležili nenavaden, pa značilno-žalosten rekord. En sam dan je poiskalo v njih zdravniško pomoč nič manj, kakor 900 uradovih zavarovancev in njihovih sivocev. Pač močno zgovorno poglavje iz današnjega časa in današnjih razmer...

Posledice se kažejo. Iz načelstva ljubljanske Zadrzne zveze je bil izbrisan dr. Jakob Mohorič, ki je podpisal znani letak o odcepitvi starih pristašev SLS od sedanje JRZ, na njegovo mesto pa je bil vpisan dr. Žitko.

Pravilnik o banovinski trošarini na vino in žganje je bil objavljen v «Službenih novinah» dne 15. t. m. in je s tem dnevom stopil v veljavo.

Čenena stavbišča na otoku Krku v občini Dobrinj prodaja interesentom tamkajšnji občinski odbor, namreč kvadratni meter po 3 dinarje. Vsak kupec pa se mora zavezati, da bo na kupljenem zemljišču zgradil svojo vilo, hišo ali poletno hišico najpozneje v dveh letih.

Občinske volitve so se vršile preteklo nedeljo tudi v Tomislavgradu na Hrvaškem, kjer je Združena opozicija dobila 2000 glasov, vladna JRZ pa le 121. V občini Brusnik-Oplečani je zmagala hrvaška opozicijska lista z 1917 glasovi.

Preteklo nedeljo je bila svečano otvorjena nova železniška proga Varaždin—Koprivnica.

Druga obletnica predsednikovanja dr. Edvarda Beneša je potekla zadnje nedeljo.

V Turčiji ne zaostajajo za ostalim svetom ter se skušajo v vsakem pogledu, kolikor je le mogoče, osamosvojiti. Zato tudi tam strokovnjaki rijejo po zemlji in iščejo razne zemeljske zaklade. Ta trud se jim je pred dnevi sijajno izplačal. V srednji Anatoliji so našli na bogata rudna ležišča in so ugotovili, da vsebuje ruda v vsaki toni kar 11 gramov čistega zlata in 250 gramov srebra.

Mednarodno društvo za mir je pod vodstvom visonta Cecilia sklenilo, da bo z novim letom pri-

čelo propagirati najodločnejši mednarodni bojkot japonskega blaga.

Odposlanstvo poljske vojske je te dni obiskalo bojni polja ob Soči, kjer so mu italijanski častniki skušali pojasnjevati glavne faze bitk v svetovni vojni.

Najmodernejša avtomobilska cesta, ki bo direktno spajala Baltičsko morje z Avstrijo in ki bo dolga 900 km, bo že prihodnje leto izročena prometu. To cesto so pa gradili polovico manj časa, kakor cesto Ljubljana—Kranj...

Se ni konca. Pariška policija je odkrila pred dnevi v kleti pod nekoliko velikim avtomobilsko garažo ogromno skladišče orožja in municije. To skladišče je največje, kar jih je bilo doslej razkritih v zvezi s prevratno akcijo «csaristov».

Nadaljevanje obiskov. Francoski zunanji minister, ki se je s svoje zadnje srednjeevropske turneje že vrnil v Pariz, bo v kratkem zopet moral na pot, da obišče Berlin, Atene in Ankaru. To se bo zgodilo verjetno med 15. januarjem in 15. februarjem prihodnjega leta.

Francoski senat je razpravljajal te dni o vladni gospodarski politiki in končno sprejel predlog, da se vladni izglasuje zaupnica.

Vzor proračunske razprave lahko vidijo naši parlamentarci, a predvsem oni iz vladne večine, v francoski poslanski zbornici, ki je te dni končala proračunsko debato na skrajno resen, nedemagoški način in je bil novi francoski državni proračun sprejet s 547 proti 25 glasovom. Spomin na razmerje glasov pri sprejetju zadnjega našega proračuna v primerjavi s francoskim ni niti razveseljiv, niti preveč časten...

Avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg, ki je pred dnevi izpolnil 40. leto starosti, bo prišel 11. januarja prihodnjega leta v Budimpešto, da osebno prisostvuje konferenci držav Rimskega protokola.

Nemški finančni krogi napovedujejo, da bo nemška vlada v kratkem razpisala notranje posojilo v znesku ene milijarde mark v svrhu ureditve prejšnjih posojil in dolgoročnih kreditov. Z rame na ramo...

Novo ofenzivo proti Židom napovedujejo berlinski gospodarski krogi. Poostrena borba je naperjena predvsem proti onim Židom, ki so zaposleni v nemški industriji in trgovini. Voda je protižidovske kampanje je general Goering.

Veličanstvo sprejema. Listi poročajo, da se je Oton Habsburški mudil nedavno kot gost domačega kneza v kneževini Liechtenstein, kjer je sprejel tudi mnogoštevilno odposlanstvo najodličnejših avstrijskih monarhistov.

Turška vlada je izdala dovolilo za uvoz 20.000 ton sladkorja, ker domače tovarne še ne morejo kriti celotne državne potrebe. Istočasno je vlada sklenila izvesti drugo gospodarsko petletko, katere načrt predvideva zgradbo topilnic in tovarn za predelavo bakrene in kromove rude, kakor tudi rafinerij za nafto. V prvi vrsti pa bo država uredila najmodernejšo kemično industrijo.

Pri Društvu narodov je izjavil turški delegat Nežemudin Sadak, da se Društvo narodov še s posebnim ozirom na nedavni izstop Italije nikakor ne bo moglo ohraniti v sedanji obliki in da je največja napaka te mednarodne ustanove njen pretirani birokratizem.

Združena ljudska stranka na Poljskem je poostрила svojo borbo proti sedanji vladi, od katere zahteva, da takoj temeljito spremeni smer zunanje politike in da poskrbi za tesnejše sodelovanje s Francijo in Češkoslovaško.

Belgija je najela pri angleških finančnikih po svojem finančnem ministru posojilo 5 milijonov funtov šterlingov (1.100.000.000 dinarjev).

Samouprava Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Naša občina je bila pred kratkim združena s sosednjo občino. Pravijo, da bodo kmalu razpisane volitve za novo občino, ki je nastala iz obeh prejšnjih občin. Prosimo pojasnila: kdo bo vodil te volitve in kdo bo organiziral novo občino?

Odgovor: O tem govori § 8. zakona o občinah, ki se glasi: «Poste glede organiziranja nove občine pripravi in izvede najkasneje v treh mesecih organ tiste občine, ki da novi občini največ prebivalcev.» — Iz tega izvira, da bo v Vašem primeru organizirala novo občino ter vodila in izvedla volitve občinskega odbora za novo občino tista občina, ki ima večje število prebivalcev. Vsa navodila in odločbe glede prevzema in izvedbe teh poslov pa mora izdati nadzorno oblastvo nad občinami, to je pristojno sresko načelstvo.

Vprašanje: Nekdo je zagrešil prestopke v škodo občine, ter ni prijavil vina, ki je bilo podvrženo plačilu občinske trošarine. Kdo je upravičen izreči kazen radi tega prestopka: oddelek finančne kontrole, sresko načelstvo, banska uprava, finančna direkcija, davčna uprava ali občina?

Odgovor: Po § 83., točka 7. zakona o občinah je občinska uprava pristojna za izrekanje kazni v vseh primerih, ki spadajo v pristojnost občine. Sm spada tudi kaznovanje po krajevnih uredbah, med katere spada tudi krajevna uredba o pobiranju občinskih trošarin. V Vašem primeru more in sme izreči kazen radi prikrajšbe na občinski trošarini v prvi stopnji le občinska uprava in nikdo drugi. Proti odločbi občinske uprave o izreku kazni, ki se Vam mora izdati pismeno, imate možnost pritožbe na ono oblastvo, ki je navedeno v pravnem pouku odločbe. Ta pravni pouk mora odločba vsebovati.

Dobra četrtina letošnje nove argentinske pšenične žetve je že uničena po suši in mrazu. Pri ostalih vrstah žita je pa škoda še večja.

Javni bojkot japonskega blaga v Londonu je bil objavljen z velikim obhodom po najpomembnejših ulicah, ki so se ga v velikem številu udeležile tudi Angležinke iz najvišjih krogov, ki navdušeno sodelujejo v propagiranju bojkota.

Utrjevanje Vladivostoka se vrši z neverjetno naglico. Rusi so že zgradili tamkaj podzemeljsko letališče za 150 letal, ki lahko v nekaj trenutkih povsem nevidno in neovirano zlete v značne višine. Podzemske trdnjave se še bolj utrjujejo, posadka pa se bo povečala za 85.000 mož.

Statistični urad Društva narodov je ugotovil, da so samo letos izdale države križem sveta v oboroževalne namene nad 600 milijard dinarjev. Koliko milijonov ljudi pa je v tem času umrlo lakote?...

Odnosaži med Združenimi državami in Japonsko postajajo silno napeti, kar izražajo najbolj nazorno nervozna posvetovanja in razgovori v Washingtonu ter ponovni ameriški protest zaradi popitve topničarke «Panay». Pripravljajo se demonstrativni odhod ameriškega vojnega brodovja v kitajske vode.

Maršal Čangkajšek pripravlja ofenzivo proti Japoncem in organizira v ta namen pri Hankovu novo armado, ki bo štela 50 divizij in bo najmodernejšo opremljena.

Za prihodnjo svetovno razstavo, ki bo leta 1939. v Newyorku, se predvidevajo stroški v znesku najmanj 125 milijonov dolarjev, kar da v našem denarju malo manj, kakor pet in pol milijarde dinarjev.

Iz Šiške nam pišejo

V nedeljo 19. t. m. se je vršil v telovadnici narodne šole v Sp. Šiški izredni občni zbor Električne zadruga, za katerega je bilo izredno zanimanje zadrugnikov in tudi ustalih Šiškarjev.

Telovadnica je bila brez najpotrebnejših sedežev, tesno napolnjena, tako da je bil vsak posameznik, — da ne omenjam nekaj starih gospá — po peturnem postajanju do skrajnosti utrujen. Sedeli so samo

Kdor je preveč

moledoval za besedo, ga je gosp. predsednik enostavno pustil odstraniti iz dvorane. Predsedniku JRZ organizacije v Šiški in združnemu članu g. Borštarnarju je pa enostavno prepovedal dostop na zborovanje zgolj zaradi tega, ker je slednji res s pretežno večino zadrugarjev proti sklenjeni pogodbi z mestno občino, Predsednik g. Šalehar, ki ga vsaj nekateri dobro poznamo še iz Dunajskega Novega mesta, so je na vse pretege trudili, da bi doslej še dokaj pohlevnim združnikom prikazal svojo gospodarsko spretnost. Bil pa je tokrat izredno nervozen in je odkril v dolgovzemem pripovedovanju, da je vsemu temu prav za prav kriva bivša občinska uprava, ker je z raznimi odredbami na podlagi odloka iz leta 1919 stalno grozila nadaljnemu obstoju zadruga. Sedanja občinska uprava je bila končno samo pri-

morana napraviti konec naši zadruzi. Tako je g. predsednik rešil baje le še to, kar se je v skrajni sili rešiti dalo.

Razlika med pogodbo iz leta 1934. in sedanjo, ki je vsekakor manj ugodna, smo že v predzadnji številki Vašega cenj. lista v glavnem ugotovili. Pripomnimo naj le še, da je v prejšnji pogodbi bila Šiškarjem zagotovljena tudi poslovica in telefonska služba radi ev. popravil, kar pa v sedanji tudi pogrešamo.

Ker je g. predsednik slutil, da so pripravljene razni predlogi, ki bi bili gotovo s 85% večino navzočih izglasovani proti njegovi volji, je dosledno odklanjal tudi vse formalne predloge za izvolitev po pravilih predvidene nevtiralnega predsednika občnega zbora, za volitev dveh overovateljev zapisnika in predlog, da se pripusti na zborovanje tudi g. Borštarnarja.

Najbolj nevarno točko dnevnega reda «slučajnosti» je pa enostavno spravil v žep in zborovanje zaključil, tako da so ostali, že pripravljene predlogi, izostali. Radi tega se bomo morali zadrugarji potruditi na ponovni občni zbor, če bo dotlej še mogoče zadevo ugodnejše rešiti v prid Spodnje in Zgornje Šiške.

Ker je tokrat neki gost pripomnil, da se Šiškarji obnašamo kot «rovtarji», bi bilo prav, če se spoštovani zadrugarji za prihodnji občni zbor obležijo v ovčja oblačila, da ne bo zopet potrebna uradna intervencija.

Božični darovi

Sveti večer je in že davno je na zemljo legel mrak. Božično drevesce je že pripravljeno in tudi darovi pod njim so že lepo razvrščeni drug poleg drugega.

Naenkrat zazvonil telefon. Oče in poglavar družine telefonira svoji boljši polovici, naj čim hitreje pripravi še nekaj za večerjo, na katero je pravkar povabil dva svoja stara prijatelja. Žena protestira, toda ji vse skupaj nič ne pomaga.

«To sta,» pripoveduje v telefon družinski poglavar, «dva stara samca, brez žená in otrok in sploh brez vsakih svojcev. Menda ju ne bom prav ta večer pustil sama v njihovih mrzlih, praznih sobah, če sem že slučajno nocoj naletel nanju.»

Žena je polagoma pričela razumevati položaj in naglo je oblekla plašč, da nakupi še nekaj za nadštevila gosta.

Čim je mati zaprla za seboj vrata, že je mali Mirko skoval svoj načrt. Sedaj je sam doma, radovednost ga pa mori tako zelo, da ji nikakor ne more odoleti. Kakšni darovi neki leže v teh različnih zavitkih pod drevescem? Zakaj so jih neki tako na skrivaj znosili v sobo? Kako divno je to, če moreš povsem neoviran, po svoji milji volji, razbrskavati po zavojih in zavitkih pod jelko. Ko vse pregledaš, ni nič lažjega, kakor da vse stvari zopet lepo zaviješ in jih položiš na staro mesto nazaj.

Tako se je tudi zgodilo. Gosta sta z očetom končno vendarle prišla in na drevescu so z združenimi močmi prižgali svečice.

Trenutek je nad vse svečan. Vsa družba pobožno prepeva božične pesmi, nato pa pride najveselejši: delitev darov. Ker je precej obdarovancev, je na vsakem zavitku, po starem lepem običaju, zapisano obdarovančevo ime. Papirji šume in oče, da bi čim točneje videl, kako bo kak dar deloval in vplival na obdarovanca, opazuje ves potek svečanega trenutka nekoliko iz ozadja, od strani, iz polmraka.

Zrak v sobi postaja čudno gost in zadušljiv. Na nobenem obrazu

ni opaziti niti skromnega žarka veselja in božične sreče. Vseprek samo bedasto začudenje oziroma mračna, nevarno pooblačena lica.

Da reši skrajno napeto situacijo, pograbi tudi oče svoj zavitek in ga odpre.

«Toda, ali je mar moja žena znorela?!», pomisli naglo šef zbrane familije. «Kaj naj vendar počnem s smučarsko opremo? Saj vendar ve, kako silno sovražim ta mrzli sport...»

Petnajstletni Branko nemo strmi v dve svileni srjaci z ovratnikom številka dvainštirideset ter v tri mogočne, temne kravate. Kaj naj počne s tem? In prav on, ki je imel eno edino, samcato željo, in to je: Kompletno smučarsko opremo!...

Služkinja Micika pa med tem skače, kakor ponorela, po sobi in poljublja roke na vse strani. Celo Branku in malemu Mirku. Nato pa oddivja v kuhinjo, da si še enkrat vse dobro ogleda. Služila je že pri vsakovrstnih družinah, pri bogatih in revnejših, pri velikodušnih in skopuških, toda kaj takega se ji njen živ dan še ni pripetilo. Da bi ji darovali za Božič svilene kombineže in baržun za obleko...

Poglavar družine ne vidi ničesar več. Pred očmi se mu delata megla in tema. Toda ne pomaga mu nič. Priskočiti mora nujno na pomoč svoji ženi, ki se je, razvivši svoj zavitek, na mestu onesvestila. Saj tudi ni čudno; v njem so bili trije kuhinjski predpasniki in velik kos močno dišečega, cenenega mila...

Mali Mirko ni nikdar v življenju izvedel, kaj se je nahajalo v njegovem zavitku. Takoj, ko je videl okrog sebe same strele in bliske, je že videl tudi vse zvezde. Bilo pa jih je tudi za najsvetejšo noč v letu mnogo, mnogo preveč... Ko se je zopet pričela šola, je svojim prijateljem iz prvega razreda pripovedoval, kako neveselo da je prebil Božič. Ves čas da je ležal v postelji, ker je bil ves zatečen — od zoba. In nikakor pri tem ni mogel razumeti, zakaj ljudje Božič imenujejo najveesejši družinski praznik v letu. (Ž. A.)

Za božične praznike!

Najboljše mesne izdelke in štajersko perutnino nudi

SLAMIČ

Gospodsvetska c. 6

Prešernova 5

Napoleonov trg 3

Iz glasbenega sveta

Koncertni kronist mora zabeležiti v zadnjih dneh dva pomembna nastopa: priznanega našega pianista Ivana Noča in francoskega violinskega virtuosa R. Soetensa. Tema se je pridružil kot tretji še koncert 13letne pianistke Nade Brankovičeve.

Ivan Noč je naš priznani pianist doma, priznala ga je pa tudi že tujina. To pot je njegov nastop prinesel Vivaldi-Bachov koncert za orgle v a-molu in Bachovo Fugo v e-molu (v priradni koncertanta) ter skladbe Rimski-Korsakova, Castelnuova-Tedesca, Chopina in Liszta. Noč je ves spored absolutno bravurno, z zmogljivo tehniko in globokim občutjem.

Francoski violinski virtuoz R. Soetens je že lani očaral našo koncertno publiko s svojo virtuozno igro. Letos si je izbral za svoj nastop skladbe Händla in Vitalija, Milhauda, Debussyja in Donahanyja. Sviral je dovršeno, premagujoč vse tehnične težkoče posameznih točk, obenem s poglobitvijo prednašanja.

Jeklen podzemski hodnik

Kakor poročajo angleški listi, bo sredi Londona, blizu Westminstera, zgrajen globoko pod zemljo dolg jeklen hodnik, prav za prav predor, ki bo služil v primeru zračnega bombardiranja angleške prestolnice s strani sovražnih letal za skrivališče prebivalstva. S to zgraditvijo hočejo oblasti vzpodbuditi razna trgovska in industrijska podjetja, da bi tudi ona zgradila podobne predore za svoje osebe. Tako se svet počasi zopet vrača h katakombam, ki so v Rimu v prvih stoletjih krščanstva varovala gola človeška življenja...

Abesinsko leto

V Abesiniji se prične leto dne 11. oktobra in traja 13 mesecev. Dvanajst mesecev ima po 30 dni, trinajsti mesec je pa zelo kratek in traja komaj pet dni. Vsako prestopno leto ima ta mesec po en dan več. Abesinski koledar se ne ravna po mesecu, temveč po solncu. Razlikuje se od starinskega računanja in se naslanja na egiptiško astronomijo.

Gostilna „Pri Makslnu“

SP. ŠIŠKA, Jernejeva 24.

Naznanjam, da sem dobil za praznike zalogo vin: najboljši jeruzalemčan, rizling ter pristni cviček s Trške gore od posestnika Jermana Franca, kakor tudi najboljše dalmatinsko belo in črno vino.

Želim vsem gostom in znancem

vesele božične praznike in srečno novo leto

ter se priporočam

KLANČAR MAKŠ

Šah

Match za svetovno prvenstvo je končan. Zmagal je prepričevalno dr. Aljehin, ki si je s tem ponovno po presledku dveh let osvojil najvišji naslov v šahu. Njegova zmaga je bila odločna že po 25 partijah. Ostalih pet partij sta odigrala samo, da izpolnita celoten program. Celotni score je 17½ : 12½.

27. partija: Dr. Euwe : Dr. Aljehin. 1.) d4, Sf6; 2.) e4, e6; 3.) Sc3, Lb4; 4.) Sf5, b6; 5.) Lg5, h6; 6.) Lx6, Lxc3+; 7.) bxc3, Dxf6; 8.) e4, Lb7; 9.) Ld3, d6; 10.) 0-0, e5; 11.) e5, 0-0; 12.) Tbt, Td8; 13.) De2, Sd7; 14.) exd6, cxd6; 15.) a4, Tac8; 16.) a5, d5!; 17.) axb6, axb6; 18.) exd5, exd4; 19.) Sxd4, Lxd5; 20.) Lf5, g6; 21.) Lxd7, Txd7; 22.) Dd2, Kh7; 23.) Tf-e1, Ta8; 24.) Tb2, Td7; 25.) Sc2, Ta2; 26.) Se3, Txb2; 27.) Dxb2, Le6; 28.) Ta1 — remis.

Srečen Božič

Nekaj dni pred Božičem rešuje šef neke trgovine pošto. Ko je prebral pisma, pokliče stenotipistinja k sebi in ji prične diktirati odgovore. Med drugimi tudi tega-le, naslovljenega na nekega podeželskega trgovca:

«Že šest mesecev ste v posesti našega blaga, ki ste ga znali od nas izmamiti potem svojega uradnika. Naši opomini za plačilo so ostali brezuspešni; Vi nam sploh ne odgovarjate. Vi ste navaden slepar in Vas bomo dali, čim nemudoma ne poravnate svojih obveznosti, brezpogojno in na mestu zapreti zaradi Vaših dosedanjih manipulacij, in sicer na vaše stroške...»

Stenotipistka prekine šefa in se predrzne pripomniti:

«Gospod šef, stranka bo to pismo prejela nekako za Božič. Ali se vam ne zdi, da je naše pismo glede na veliki praznik vendarle nekoliko preprobo? Morda bi ga vsaj na koncu nekoliko ublažili?»

«Imate prav, naj bo, če že mislite, da je to potrebno.»

In dodal je:

«Želim Vam srečne in nad vse prijetne božične praznike!»

Nemogoče

V brivnico pride silno kosmat človek in vpraša pomočnika:

«Ali me niste zadnjič vi strigli?»

«Izključenol», mu odgovori pomočnik, «jaz sem šele pet mesecev tukaj!»

Ponosno

«Greh je dobil vsak človek na sebe že z materinim mlekom», poučuje učitelj otroke v svetem pismu.

«No, Moric, kaj bi ti rad?»

«Jaz, ga, nisem, gospod učitelj! Mene so odgojili na stekleničico!»

Za grudo in dom

Zmrznjen krompir.

Večkrat se tej ali oni gospodinjici pripeti, da ji v kleti ali shrambi zmrzne krompir. Tega krompirja ni treba takoj zavreči, ker se še da uporabiti. Zmrznjen krompir se vloži za 24 ur v mrzlo vodo. Naslednjega dne ga olupimo in ga damo kuhat, toda že takoj v vročo vodo. Neugodni osladni okus izgine in krompirju se skoro ne pozna, da je bil zmrznjen.

Posledice influence.

Kadar ima kdo nahod ali katar, ki ga spremlja zvišanje telesne temperature, pravimo, da ima influenco. Dejansko pa je influenca mnogo redkejši pojav, kakor pa se navadno misli. Influenca se pojavlja večinoma nepričakovano, nenadno. Prvi znaki so kurja polt, bolečine v križu in hrbtenici ter v ostalih kosteh, zlasti v kostnih sklepkih. Šele, ko se je influenca že pojavila, se pridruži nahod in kašelj. Nato sledi pljučni katar, ki se prav lahko spremeni v vnetje pljuč ali pljučnico. V najpovolnej-

ših primerih traja to obolenje pet do šest dni. Toda, prav nasprotno navadnemu katarju, se bolnik popravlja mnogo težje in zelo polagoma. Influenca je zelo nevarna zlasti za živčni sistem. Ko je leta 1890. divjala strašna epidemija influence, so se vse norišnice in bolnišnice za duševno bolne silno naglo napolnile. Influenca pogosto izzove vnetje živcev in povzroča razne komplikacije ušesnih boleznih. Da se temu izognemo, moramo bolezen pričeti pravočasno zdraviti. Izkušnje so pokazale, da ležanje v postelji in izogibanje prehladu znatno olajšujeta zdravljenje in predstavljata skoro glavni ukrep proti vsem večjim komplikacijam. Uživati moramo tudi razna kemična sredstva po predpisu zdravnika; učinkovita sta pa zlasti aspirin in salicil. Ker je influenca nalezljiva bolezen, moramo bolnika izolirati v posebni sobi. Telo mora biti neprestano toplo, znojenje ne škoduje. Po ozdravljenju, čeprav nima več zvišane temperature, mora bolnik še nekaj dni ostati v postelji.

PLESKARSKO, SOBO- IN ČRKOSLIKARSKO PODJETJE

MARN JOSIP - LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 12 - Telefon št. 30-68

Priporočila se za vsa v to stroko spadajoča dela in dobave •

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno • Cene zmerne • Postrežba točna in solidna • Zahtevajte reference •

Kličite telefon št. 30-68

Kdor namerava izdati denar za soboslikarska in pleskarska dela in želi imeti res prvovrstno izvršitev, Vam priporočamo to znano in solidno tvrdo, ki Vas bo postregla najboljšo.

Povodom **70 letnice** obstoja vabi cenjene dame in gospode v svoje povečane obratne prostore za nakup **božičnih in novoletnih daril**

Modna trgovina

EGGER

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 2.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem svojim cenj. gostom

Avtomatski bife Daj-Dam

Oset & Zupan
lastnika Daj-Dama

MODNA MANUFAKTURA

z a d a m e

in g o s p o d e

LONČAR - RAŠKA - STARE
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 3

Vesel Božič in srečno
Novo leto želi

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka d. d.

V LJUBLJANI

In se priporoča za zavarovanja
v s e h v r s t

TELEF. ŠT. 2176, 2276.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!

*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. ŠKABERNE
LJUBLJANA

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za
dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah
Postrežba točna

Oglašujte v

„Slovenski besedi“

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1938
želi

vsem svojim odjemalcem, prijateljem in
znancem

Triglav - J. Olup

LJUBLJANA, Pod Trančo 1.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN - LJUBLJANA

BORŠTIKOV TRG ŠTEV. 1 ♦ TELEFON 27-04

Priporočam se za vsa v elektrotehnično stroko spadajoča dela in dobave

Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. • Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. • Zahtevajte reference. • Nočna služba za nujna popravila. • Kličite telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklop na omrežje krajevnih elektrarn izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dob vljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.

„JUGOSLAVIJA“

Telefon 25-71.

splošna zavarovalna družba. — Največja domača zavarovalna delniška družba

Sklepa življenska zavarovanja po najmodernejših kombinacijah in najkulantneje tudi požarna, vlomska, jamstvena, nezgodna in avtomobilska zavarovanja, zavarovanja proti razbitju stekla, transportna zavarovanja in zavarovanja živine.

Ravnateljstvo za dravsko banovino v Ljubljani, Tyrševa c. 15